

ชื่อคุณูปนิพนธ์	: วิเคราะห์อัตถิภาวนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท
ผู้วิจัย	: พระมหาชยยุทธ กนตาทิโก (เสริมจันทร์)
ปริญญา	: พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ปรัชญา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	
	: พระศรีคัมภีร์ญาณ, รศ. ดร. ป.ธ.๙., ศษ.บ., พธ.ม., Ph.D (Pālī & Buddhist Studies)
	: พระมหาพรชัย สิริวิโร, ดร. ป.ธ.๗, พธ.บ., อ.ม., M.Phil. (Philosophy) University of Delhi, India, Ph.D.(Philosophy), University of Pune, India
	: ดร.วีรชาติ นิมอนงค์ ป.ธ. ๖, พธ.บ., กศ.บ., M.A. M.Phil. (Philosophy), Ph.D. (Philosophy), Madras University, India
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๖ กันยายน ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ชื่อ “วิเคราะห์อัตถิภาวนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท” มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษามโนทัศน์อัตถิภาวนิยมของ ฉลอง-ปอล ชาร์ตต์ (๒) เพื่อศึกษามโนทัศน์อัตถิภาวนิยมที่ปรากฏในพุทธปรัชญาเถรวาท (๓) เพื่อวิเคราะห์อัตถิภาวนิยมตามแนวคิดของพุทธปรัชญาเถรวาท การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ พบว่าแนวคิดอัตถิภาวนิยมของชาร์ตต์เป็นปรากฏการณ์วิทยาสองลักษณะคือ (๑) แนวคิดเชิงภววิทยากล่าวถึงภาวะสองอย่าง ได้แก่ ภาวะในตัวเอง กับภาวะเพื่อตัวเอง ภาวะสองชนิดนี้เป็นสิ่งมีอยู่ในโลก (๒) แนวคิดเชิงมนุษย์นิยมกล่าวถึงความจำเป็นมนุษย์ว่าดำรงอยู่ก่อนสสารัตถะ ข้อที่ ๒ พบว่าแนวคิดอัตถิภาวนิยมในพุทธปรัชญามีอยู่สองส่วนคือ (๑) แนวคิดเชิงภววิทยากล่าวถึงความมีอยู่ของรูปธรรมและนามธรรมพร้อมทั้งเหตุปัจจัย (๒) แนวคิดเชิงมนุษย์นิยมกล่าวถึงความจำเป็นมนุษย์ว่าเป็นขั้น ๕ มิใช่อัตตา มีความทุกข์ ความต้องการ ข้อที่ ๓ พบว่าแนวคิดในพุทธปรัชญาเป็นอัตถิภาวนิยม เพราะให้ความสำคัญในความเป็นมนุษย์ที่มีไม่เพียงแค่มิชีวิตรอยู่ แต่ให้ดำรงอยู่อย่างมีสติรู้เท่าทันปรากฏการณ์จึงชื่อว่าดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า

ในการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องอัตถิภาวนิยม ผู้วิจัยเห็นด้วยกับชาร์ตต์ที่ให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่ของมนุษย์ แต่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่เน้นการดำรงอยู่ของมนุษย์มากเกินไป เพราะการกระทำนั้นจะทำให้มนุษย์ยึดมั่นอัตตา พุทธปรัชญาเถรวาทไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับคุณค่าของการดำรงอยู่เท่านั้น แต่ยังแนะนำให้คนเราไม่ให้ยึดมั่นถือมั่นตัวตน เพราะว่า เพียงการดำรงอยู่หาใช่เป้าหมายที่แท้จริงไม่ นิพพานต่างหากคือเป้าหมาย